

СЕКЦІЯ 1
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯУДК [913:303.833.5](477.83)-025.5
DOI 10.32999/ksu2413-7391/2022-17-1

Влах М.Р.,
кандидат географічних наук,
доцент кафедри економічної і соціальної географії
Львівський національний університет імені Івана Франка
myroslava.vlakh@lnu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-2070-1897

Ванда І.В.,
асистент кафедри економічної і соціальної географії
Львівський національний університет імені Івана Франка
iryua.vanda@lnu.edu.ua
ORCID: 0000-0003-0320-7536

Котик Л.І.,
асистент кафедри економічної і соціальної географії
Львівський національний університет імені Івана Франка
liubov.kotyk@lnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-5046-2287

**ДО ПИТАННЯ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОЇ НЕОДНОРІДНОСТІ
СТРИЙСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

У статті розкрито зміст поняття «суспільно-географічна неоднорідність» як різноманітність, мінливість просторових форм людської життєдіяльності, насамперед, демовідтворювальної, розселенської, господарської. Наголошено на актуальності суспільно-географічних досліджень просторової неоднорідності адміністративно-територіальних одиниць, утворених унаслідок політики децентралізації. Статистичну базу дослідження становлять матеріали Порталу спроможності територіальних громад (доступні до 24 лютого 2022 р.). Відповідно до методологічних засад суспільно-географічних досліджень виконано покомпонентний аналіз просторової неоднорідності Стрийського району Львівської області у розрізі територіальних громад. Для визначення демогеографічної неоднорідності Стрийського району проаналізовано просторові диспропорції за показниками загальної людності територіальних громад і темпами її скорочення, вікової структури населення, щільності населення, рівнем урбанізації, міграційним рухом. За допомогою кореляційного аналізу виявлено вплив на демографічну нестабільність економічних чинників, зокрема скорочення промислового виробництва. На основі коефіцієнтів концентрації населення (30,58 %), концентрації учнів закладів середньої освіти (31,57 %) висновано про помірну демографічну неоднорідність Стрийського району. Особливості розселенської неоднорідності розкрито за показниками кількості поселень, щільності поселень, середньої людності поселень, демографічної ваги адміністративного центру в загальній людності громади та її відхилення від середнього районного значення. Економічна неоднорідність Стрийського району розкрита через доступні показники фінансових результатів господарської діяльності, зокрема доходи загального фонду місцевих бюджетів, надходжень акцизу, єдиного податку і плати за землю. У розрізі територіальних громад ці показники відрізняються відповідно у 28,9, 251,5, 24,4 і 22,0 раза. Особливості суспільно-географічної неоднорідності можуть бути використані для уточнення стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад, визначення центрів їх пріоритетного

розвитку, обґрунтування співробітництва територіальних громад для розв'язання проблем регіонального розвитку.

Ключові слова: гетерогенність, демогеографічна неоднорідність, розселенська неоднорідність, фінансово-просторова неоднорідність, територіальна громада.

Vlakh M.R., Vanda I.V., Kotyk L.I. To the Question of Human-Geographical Heterogeneity of Stryi Raion of Lviv Oblast

The article reveals the meaning of the concept of “human-geographical heterogeneity” as diversity, variability of spatial forms of human life, primarily demo-reproductive, resettlement, economic. Emphasis is placed on the relevance of human-geographical studies of spatial heterogeneity of administrative-territorial units, that were formed in consequence of the decentralization policy in Ukraine. The statistical base of the study is the materials of the “Decentralization” portal. In accordance with the methodological principles of human-geographical research, a component analysis of the spatial heterogeneity of Stryi raion of Lviv oblast was carried out at the level of administrative types of territorial communities. To determine the demogeographic heterogeneity of the Stryi raion, spatial disparities were analyzed based on indicators of the total population of territorial communities and rates of its reduction, age structure of the population, population density, level of urbanization, migration movement of population. The influence of economic factors on demographic stability, in particular the reduction of industrial production, was revealed by correlation analysis applying. Based on the concentration coefficient of population (30.58 %) and pupils of secondary education institutions (31.57 %) the conclusion about the moderate heterogeneity of the Stryi raion was substantiated. The peculiarities of settlement heterogeneity are revealed on the basis of the indicators of the number of settlements, the density of settlements, the average population of settlements, the demographic weight of the centers in the total population of the community and its deviation from the average raion mean. The economic heterogeneity of Stryi raion is revealed through the available indicators of financial results of economic activity, in particular the general fund revenues of local budget, revenues of excise, single tax, and land fees. These indicators differ by 28.9, 251.5, 24.4, and 22.0 times, respectively, at the level of territorial communities. The specified types of human-geographical heterogeneity can be used to specify the strategies of socio-economic development of territorial communities, to determine the centers of priority development, to substantiate the cooperation of territorial communities for solving the problems of regional development.

Key words: heterogeneity, demogeographic heterogeneity, settlement heterogeneity, financial-spatial heterogeneity, territorial community.

Постановка проблеми. Суспільно-географічна неоднорідність, або гетерогенність – це відмінність території за особливостями демографічного, екістичного, соціально-економічного характеру, яка зумовлена як об'єктивними чинниками суспільної геодійності, так і державною політикою регіонального розвитку. Звідси, повсюдна реальна мінливість суспільно-географічних об'єктів, явищ у просторі та часі зазнає антропогенного впливу, що посилює чи послаблює просторову різноманітність. Визначення меж цього впливу для раціонального використання природного, демографічного і соціально-економічного потенціалу території, забезпечення умов для її саморозвитку – важлива міждисциплінарна теоретична і прикладна проблема.

Поняття просторової неоднорідності у географічній науці здебільшого використовують у ландшафтознавстві, ґрунтознавстві і географії ґрунтів. У суспільній географії це поняття є ключовим у теоріях і концепціях геопросто-

рової гравітації (як-от: центр-периферійного розвитку), геопросторового структурування. Його використовують у таких модерних напрямках наукових досліджень як нерівність сталого розвитку, нерівномірність інвестиційної діяльності, просторові ваги ризиків і небезпек тощо. Визначення просторової неоднорідності важливе також у просторовому плануванні, управлінні регіональним розвитком. У суспільно-географічних дослідженнях неоднорідність має як стратифікаційний вияв у межах одного об'єкта (наприклад, соціальна, культурна, етнічна стратифікація населення), так і просторовий (відмінність від місця до місця). Відповідно до теоретико-методологічних напрацювань суспільно-географічну неоднорідність належить розглядати у покомпонентному та інтегральному аспектах. Такий підхід забезпечує різносторонність дослідження, можливість визначення головних тенденцій розвитку території. Прикладне значення суспільно-географічних досліджень просторової неодно-

рідності зростає до нижчих ієрархічних рівнів, зокрема нових адміністративних районів (АР), утворених унаслідок реформування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суспільно-географічних досліджень укрупнених АР, у противагу територіальним громадам (ТГ), державна політика утворення яких має тривалішу історію, недостатньо. Переважно вони стосуються загальних питань утворення і функціонування адміністративних одиниць (Барановський, 2021; Барановський, Барановська, 2021; Склярська О., 2021), місця адміністративних одиниць у багатовимірній типології суспільно-географічних районів (Влах, Котик, 2019). Належної наукової уваги не отримали конкретні геопросторові вияви функціонування АР – економічний, соціальний, демографічний, екологічний тощо.

Матеріалами дослідження слугувала державна статистика колишніх АР, об'єднаних в окремі Стрийський АР (Головне управління статистики, до 2020 р.), Порталу спроби можності територіальних громад (2021 р.).

Постановка завдання. Головне завдання дослідження – на основі опрацювання статистичної інформації виявити ступінь та особливості покомпонентної суспільно-географічної неоднорідності Стрийського АР Львівської області, розробити напрями використання результатів дослідження у практиці регіонального розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стрийський АР утворений на другому етапі адміністративно-територіальної реформи в Україні через об'єднання колишніх Стрийського, Миколаївського, більшої частини Сколівського і Жидачівського АР, міст обласного значення Стрий, Моршин, Новий Розділ відповідно до постанови Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» (2020). Підставою для адміністративного об'єднання територій стало географічне положення уздовж майже меридіональної політранспортової магістралі Київ-Чоп, яка формує геопросторову вісь АР.

Об'єктивно просторова неоднорідність Стрийського АР закладена ще на етапі його створення. Зокрема, частка Жидачівського, Миколаївського, Сколівського та Стрийського районів у загальній площі становить відповідно 25,0 %, 16,9, 36,9, 20,2 %, за людністю – 19,8 %,

19,0, 14,3, 18,5 %. Просторову неоднорідність посилює наявність міст обласного значення Стрия, Нового Роздолу, Моршина, які концентрують значну кількість населення: відповідно 18,1%, 8,6, 1,8 % (Головне управління...).

Стрийський АР характеризується також відмінністю за ознакою часу утворення ТГ (Про добровільне..., 2015). Із 14 ТГ АР через добровільне об'єднання (до 2020 р.) було сформовано 5 (Гніздичівську селищну; Грабовецько-Дулібівську сільську; Розвадівську сільську; Тростянецьку; Ходорівську міську). Головна причина добровільного об'єднання полягала в намаганні зберегти конкурентні переваги приміського розташування, що нівелює такі характеристики як невелика площа (до 200 км²), менша кількість об'єднаних рад (4–9, середнє значення в АР – 9,7), менша кількість поселень (9–17, середнє значення в АР – 20,9).

Демогеографічна неоднорідність

Демогеографічна неоднорідність Стрийського АР Львівської області зумовлена як природними, історичними, соціально-економічними, так і власне демографічними особливостями (природний і механічний рух, вікова структура населення) території дослідження.

Головним демогеографічним викликом АР, як і України загалом, є депопуляція. За 2001–2021 рр. людність АР скоротилася на 8,1 % (Львівська область – 5,8 %, Україна – 15,0 %). За темпами скорочення людності можна виокремити п'ять груп ТГ (рис. 1). У центральній частині АР скорочення людності становить менше 10,0 %. Вищі показники скорочення зафіксовано у гірській частині. Ареал найбільшого скорочення кількості населення через деіндустріалізацію території сформувався на межі Львівської, Івано-Франківської і Тернопільської областей («демографічна яма»).

За досліджуваний період 2001–2021 рр. найнижчі темпи скорочення людності (1,6 %) зафіксовано як у найменшій Тростянецькій сільській (8,0 тис. ос.), так і найбільшій Стрийській міській ТГ (1,9 %; 99,8 тис. ос.), що априорі дає змогу висувати про незначний прямий зв'язок аналізованих показників.

Так, коефіцієнт кореляції між сучасною людністю ТГ Стрийського АР і темпом її скорочення за 2001–2021 рр. становить 0,34, зокрема у групі ТГ з людністю до 15 тис. ос. – +0,05, понад 15 тис. ос. – +0,55 (рис. 2).

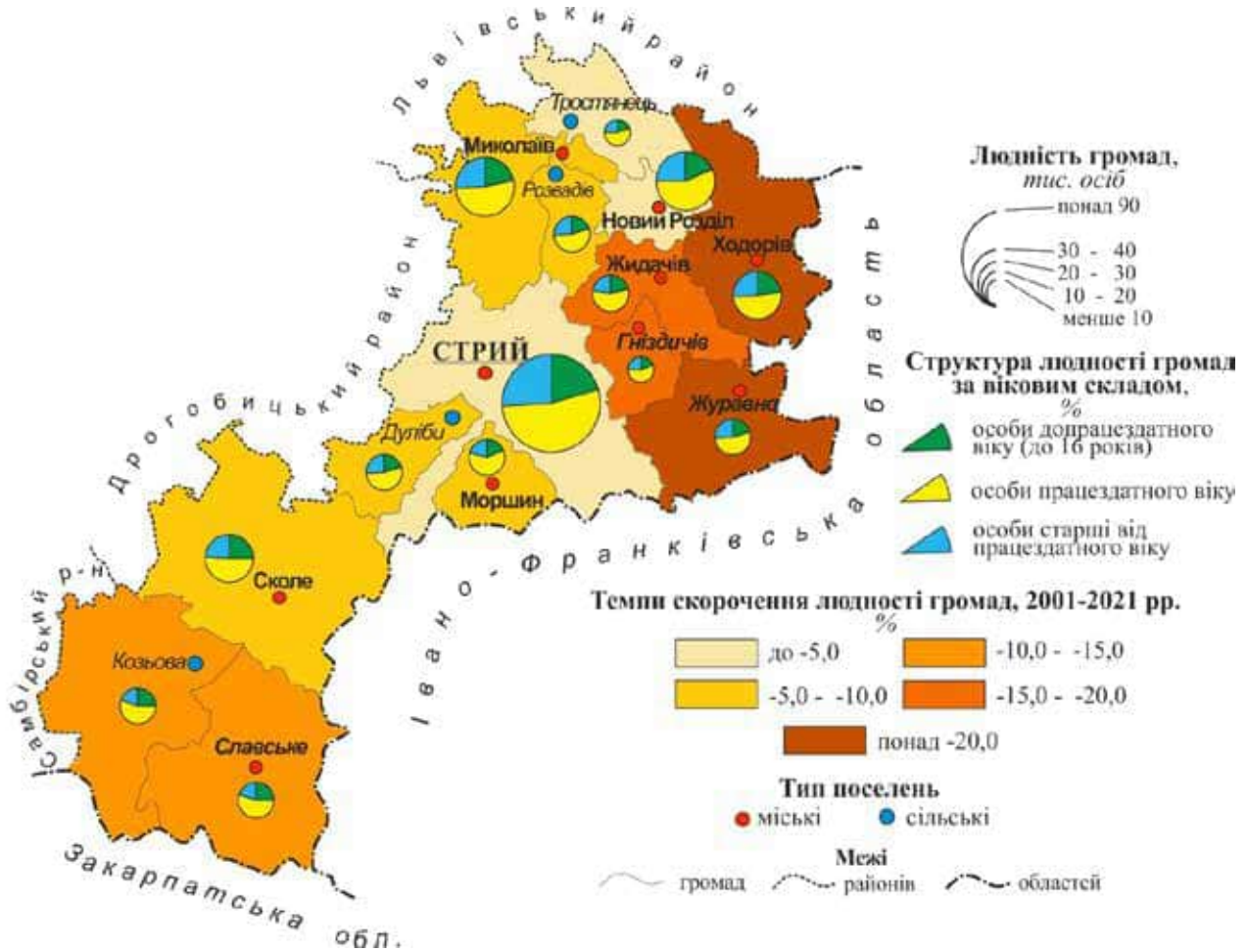

Рис. 1. Темпи скорочення і вікова структура людності Стрийського району Львівської області, 2021

Джерело: укладено авторами за даними Портал спроможності...

Рис. 2. Розподіл територіальних громад Стрийського району за людністю і темпами скорочення

Джерело: побудовано авторами за даними Портал спроможності...

Визначено також коефіцієнт кореляції між середньою людністю поселень і темпами її скорочення за 2001–2021 рр.: за загального значення 0,50, для ТГ із середньою людністю до 1,0 тис. ос. він становить +0,05, понад 1,0 тис. ос. – + 0,47. Відсутність лінійного зв'язку між людністю ТГ, людністю поселень і темпами її скорочень зумовлює потребу в подальших дослідженнях для вияву дії інших чинників.

Для аналізу впливу економічних чинників на людність ТГ обрано показники динаміки обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) без податку на додану вартість, обсягів промислового виробництва, роздрібного товарообороту, номінальної середньомісячної заробітної плати у розрахунку на одного штатного працівника. Визначено, що темп скорочення людності має прямий зв'язок з цими економічними показниками. Найтіснішим є зв'язок людності з обсягом промислового виробництва (+0,542), досить значний – із середньомісячною номінальною заробітною платою (+0,452), низький – із обсягом реалізованої продукції (+0,213) та обсягом роздрібного товарообороту (+0,200).

Несуттєвий обернений кореляційний зв'язок наявний між темпом скорочення сільської людності та індексом сільськогосподарського виробництва (-0,093). Вірогідність цього

показника сумнівна, оскільки статистично фіксуються тільки значення реалізованої сільськогосподарської продукції підприємств і господарств населення; не обліковується продукція господарств, яка використовується для забезпечення власних продовольчих потреб та реалізується на ринках. Частка неврахованої сільськогосподарської продукції у Стрийському АР досить значна. Наприклад, у колишньому Сколівському АР у доходах домогосподарств висока частка недеревної продукції лісів (гриби, ягоди). Кореляційно не підтверджена (0,200) очікувана висока тіснота зв'язку між темпом скорочення людності і витратами домогосподарств, зокрема обсягом роздрібного товарообороту, який зростає за спадної динаміки населення (товарооборот відображає як реальні, так і тіньові доходи, наприклад, від заробітчан).

Останнім часом у Стрийському АР спостерігається від'ємне сальдо міграції (за винятком районного центру). Міграційне скорочення населення характерне як для міських поселень (окрім колишнього Стрийського АР, так і сільських (окрім колишнього Миколаївського АР) (табл. 1).

Природний і механічний рух населення визначив також територіальні відмінності вікової структури населення АР, зокрема

Таблиця 1

Динаміка природного і механічного руху населення, 2005–2020 рр.

Адміністративно-територіальна одиниця	Природний приріст (скорочення), ‰				Міграційний приріст (скорочення), ‰			
	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2020 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2020 р.
м. Моршин	-5,4	0,3	-5,4	-13,1	-8	-4,7	-11,1	-2,1
м. Новий Розділ	2,1	0,9	0,7	-5,5	2	2,4	-2,6	-2,4
м. Стрий	-2	-2	-1,5	-5,7	-3,6	0,5	-2,3	3,7
Жидачівський район								
міські поселення	-5,7	-4	-5,7	-10,6	-1,6	1,6	-3,3	-3,9
сільська місцевість	-12,7	-10,3	-9,7	-13,8	-7,8	-4,2	-5,8	-3,3
Миколаївський район								
міські поселення	-0,2	0,9	-1,4	-6	-0,6	-0,3	-3	-4,3
сільська місцевість	-4,4	-1,6	-2,3	-5,1	-5,6	-2	2,4	1,8
Сколівський район								
міські поселення	-2,1	1,7	-1,1	-6,9	-6,1	2,9	0,7	-1,2
сільська місцевість	-5,6	-1,4	0,1	-5,2	-3,7	2	-2,8	-2,3
Стрийський район								
міські поселення	-5,2	-3,5	2,1	-7,6	12	1,3	10,4	5,1
сільська місцевість	-3,6	-1,3	-2	-7,6	0,7	2,8	1	-2,1

Джерело: укладено авторами за даними Головного управління ...

вищу частку осіб допрацевдатного віку у гірських Сколівській, Славській, Козівській ТГ (20–25 %); у решти громад – 15–20 % (рис. 1). Відмінності вікової структури зумовлені насамперед різною народжуваністю. Наприклад, у колишньому Сколівському АР вона становила 10,9 ‰, а в м. Новий Розділ – 5,9 ‰ за середньообласного значення 8,6 ‰ (2020 р.).

Узагальнено демогеографічну неоднорідність Стрийського АР підтверджує коефіцієнт концентрації населення, за допомогою якого показують розподіл населення за адміністративними одиницями стосовно загальної рівномірності заселення території (Пилипенко, Мальчикова, 2007; Сегіда, 2013). Коефіцієнт концентрації населення обчислюють як половину загальної суми різниці часток ТГ у загальній площі та населенні АР:

$$I_{ки} = \frac{\sum |P_{ч} - S_{ч}|}{2}, P_{ч} = \frac{P_{мг}}{P_{району}} * 100\%, S_{ч} = \frac{S_{мг}}{S_{району}} * 100\%.$$

де $P_{мг}$ – населення ТГ (осіб), $P_{району}$ – населення АР (осіб),

$S_{мг}$ – площа ТГ (км²), $S_{району}$ – площа АР (км²).

Коефіцієнт концентрації населення Стрийського АР становить 30,78 %, що означає його помірно нерівномірне розміщення. У найбільших за людністю ТГ (Стрийська, Новороздільська, Миколаївська, Ходорівська,

Сколівська) сумарно проживає 66,3 % населення АР (табл. 2).

Аналогічно визначено коефіцієнт концентрації учнів закладів середньої освіти – 31,57 %, який також характеризує помірно нерівномірне розміщення учнів на території АР. Тільки у Миколаївській, Новороздільській і Стрийській ТГ зосереджено 53,1 % учнів шкіл.

Значна відмінність за демографічними показниками характерна також для окремих типів ТГ (рис. 3). Наприклад, значна поляризація характерна для міської Новороздільської ТГ за показником щільності населення, селищної Журавненської ТГ – за темпом скорочення людності. Натомість демографічні показники сільських ТГ відрізняються від середньорайонних значень ненабагато.

Розселенська неоднорідність

Систему розселення АР формує мережа міських і сільських поселень, що геопросторово диференційована (рис. 4).

У міських поселеннях проживає 47,3 % людності (у Львівській області – 62,3 %). Для Стрийського АР характерна значна концентрація населення у районному центрі (тут проживає 18,5 % загальної і 39,1 % міської людності). Міські поселення АР, окрім Стрия, належать до малих (до 50 тис. ос.). Переважно вони зосереджені у північній, колись промислово розвиненішій частині (Жидачів, Миколаїв, Роз-

Таблиця 2

Соціально-економічні показники ТГ Стрийського АР

Територіальні громади	Площа, км ²	Людність, тис. ос.	Кількість учнів, тис. ос.	Доходи загального фонду, млн грн	Акциз, тис. грн	Єдиний податок, тис. грн	Плата за землю, тис. грн
Гніздичівська	105	7,12	0,71	44,86	122,46	2519,77	4628,00
Дулібівська	143,5	12,20	1,16	58,56	11322,82	6118,30	3204,94
Жидачівська	181,1	17,68	2,12	90,17	4437,68	15300,27	13171,60
Журавненська	278,4	11,77	1,04	24,72	495,52	5595,46	4059,47
Козівська	440,9	11,47	1,32	30,97	1389,02	3567,17	3866,54
Миколаївська	301,8	33,31	4,29	153,23	3114,49	24736,01	16565,06
Моршинська	124,3	14,39	1,42	83,46	2151,31	7956,23	11189,66
Новороздільська	101	36,95	3,47	166,28	3731,95	16801,17	7042,67
Розвадівська	108,2	12,05	1,43	79,53	3176,38	5932,22	5865,94
Сколівська	569	20,26	2,27	79,01	14161,74	8336,99	7070,74
Славська	432,7	14,22	2,03	180,59	1905,48	6657,80	5231,54
Стрийська	544,8	99,05	11,18	713,16	30794,65	61411,00	70592,93
Тростянецька	189,6	7,99	0,83	68,71	6026,06	5202,29	11893,11
Ходорівська	326	24,40	2,44	170,80	2166,72	13993,40	17668,04

Джерело: укладено авторами за даними Портал спроможності...

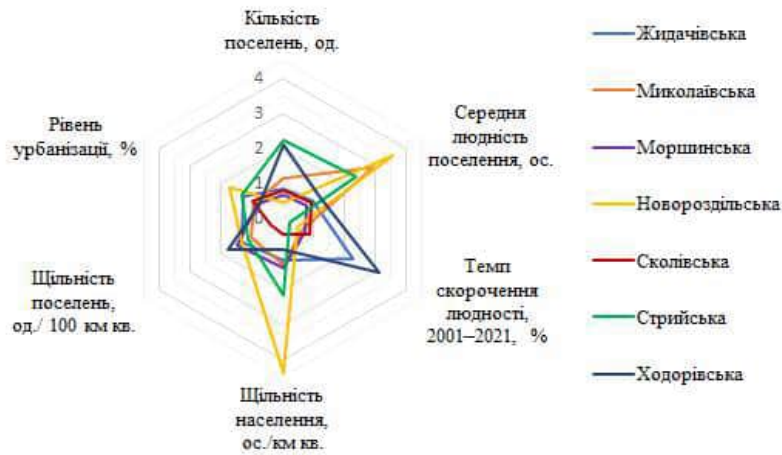

Рис. 3. Розподіл територіальних громад Стрийського району за основними демографічними показниками, 2021 р.

Джерело: побудовано авторами за даними Портал спроможності...

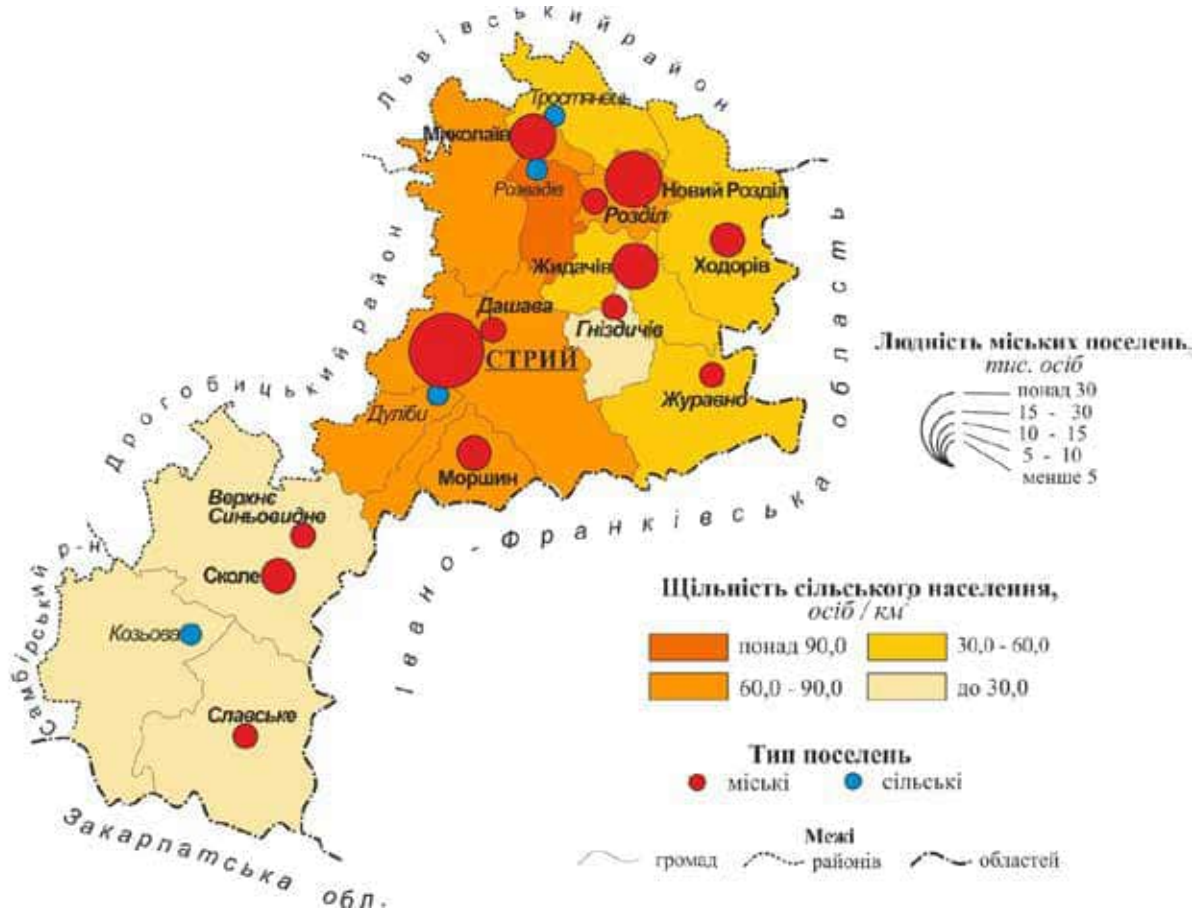

Рис. 4. Міське та сільське населення Стрийського району Львівської області, 2021

Джерело: укладено авторами за даними Портал спроможності..., Головне управління...

вадів, Ходорів). На півдні переважають дуже малі міські поселення (до 10 тис. ос. – Сколе, Славське, Верхнє Синьовидне). Усі міські поселення мають спадну тенденцію людності (окрім Нового Роздолу і Верхнього Синьовидного, у яких вона зросла за 2001–2021 рр. відповідно на 1,3 % і 0,5 %).

Характерною рисою демогеографічної ситуації в АР є низька щільність сільського населення – 44,2 ос. / км², яка відповідає середньо-обласному значенню – 44,5 ос. / км², що зумовлено специфікою природно-географічних умов. Дещо вищі показники фіксуються у передкарпатській центральній та північно-західній частинах АР (понад 60 ос. / км²). Це спричинено вищим соціально-економічним рівнем розвитку території. На північний-схід залюднення території знижується до 30,0–60,0 ос. / км², на південь – до 30,0 ос. / км².

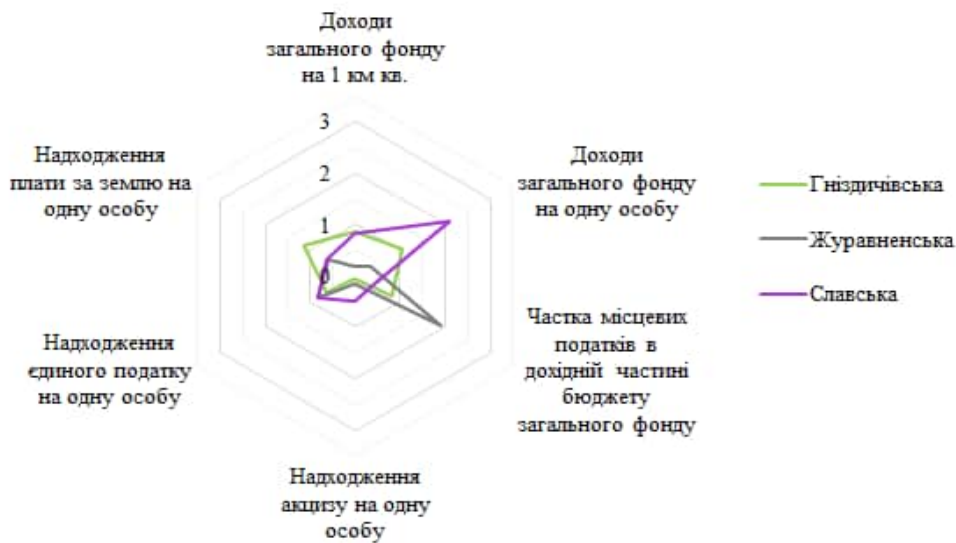
Специфічною особливістю Стрийського АР є диференціація адміністративних центрів

ТГ за їхньою часткою в загальній людності ТГ: від 8,7 % (Козівська) до 93,9 % (Тростянецька). В адміністративних центрах проживає 49,7 % населення АР, середнє значення людності тут становить 11,5 тис. ос. До цього значення наближені м. Жидачів (відхилення від середнього значення – -8,3 %), м. Миколаїв (27,5 %), м. Ходорів (-20,6%). Більші від'ємні відхилення від середнього значення спостерігаються у центрах із статусом сіл та селищ міського типу: смт Гніздичів (-65,1 %), с. Дуліби (-67,7 %), смт Журавно (-70,3 %) смт Козьова (-91,3 %) та ін. Натомість у районному центрі і депресивному промисловому осередку м. Новий Розділ людність суттєво перевищує середнє значення (420,3 % і 145,3 % відповідно).

У районному центрі проживає 18,5 % людності АР, у містах Новий Розділ – 8,7 %, Миколаїв – 4,5, Жидачів – 3,3 %. Саме ці міські поселення й надалі будуть відігравати головну роль

а) міські ТГ

б) селищні ТГ

в) сільські ТГ

Рис. 5. Розподіл територіальних громад Стрийського району за фінансовими показниками, 2021 р.

Джерело: побудовано авторами за даними Портал спроможності...

у формуванні районної системи розселення, натомість значення інших центрів буде посилюватися в абсолютному вираженні через внутрішньогромадний міграційний рух та у відношенні – депопуляцію сільської місцевості.

Фінансово-просторова неоднорідність

Економічну просторову диференціацію АР відображають показники фінансової діяльності як на рівні ТГ, так і в розрізі їх окремих типів (табл. 2).

Для визначення фінансово-просторової неоднорідності використано доступні показники доходів загального фонду місцевих бюджетів, надходження акцизу, єдиного податку і плати за землю, які подає «Портал спроможності територіальних громад» (методика розрахунку аналогічна розрахункові коефіцієнта концентрації населення).

Зокрема, коефіцієнт концентрації доходів загального фонду місцевого бюджету становить 31,14 %. На Миколаївську, Новороздільську, Славську, Стрийську, Ходорівську ТГ припадає 71,2 % доходів загального фонду, що засвідчує їх помірно нерівномірний просторовий розподіл. Ще більша просторова диференціація спостерігається щодо надходження акцизу: коефіцієнт концентрації – 38,89 %. Загалом на Дулібівську, Сколівську, Стрийську, Тростянецьку ТГ приходить 73,3 % обсягу акцизу. Коефіцієнт концентрації надходжень єдиного податку становить 36,38 %. Разом Жидачівська, Миколаївська, Новороздільська, Стрийська, Ходорівська ТГ забезпечують 71,8 % його надходжень в АР.

Коефіцієнт концентрації надходжень плати за землю – 35,79 %. На шість ТГ (Жидачівську, Миколаївську, Моршинську, Стрийську, Тростянецьку, Ходорівську) припадає 71,3 % надходжень плати за землю.

Поляризація за фінансовими показниками характерна також для різних типів ТГ за адміністративним статусом. Наприклад, 3-поміж міських ТГ за доходами загального фонду місцевого бюджету на 1 км² вирізняється Новороздільська, за надходженням акцизу на одну особу – Сколівська; із селищних – за доходами загального фонду на 1 км² – Славська ТГ; із сільських – за надходженнями акцизу на одну особу – Грабовецько-Дулібівська ТГ (рис. 5).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Унаслідок комплексного суспільно-географічного дослідження Стрийського АР Львівської області виявлено просторову неоднорідність у розрізі ТГ за демографічними, розселенськими, фінансовими показниками. Щодо інтегральної суспільно-географічної неоднорідності, то потребує розроблення методика її оцінки (складнощі пов'язані з недостатніми статистичними матеріалами).

Виявлена суспільно-географічна неоднорідність Стрийського АР підтверджує необхідність налагодження прямих горизонтальних зв'язків ТГ для формування мереж спільних підприємств, просторових кластерів, інноваційних габів, розвитку різних форм співробітництва для розв'язання проблем регіонального розвитку.

Сформовану просторову неоднорідність доцільно враховувати для коректування стратегій соціально-економічного розвитку ТГ, особливо в умовах воєнного і поствоєнного станів у державі.

Сформовану просторову неоднорідність доцільно враховувати для коректування стратегій соціально-економічного розвитку ТГ, особливо в умовах воєнного і поствоєнного станів у державі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барановський, М. (2020). Субрегіональний рівень адміністративно-територіальної реформи в Україні: дискусійні аспекти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія*, 1/2 (76/77), 37–43. [Baranovskyi, M. (2020). Subregional level of administrative and territorial reform in Ukraine: debatable aspects. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geography*, 1/2 (76/77), 37–43 (In Ukrainian)]. DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2020.76-77.5>.
2. Барановський, М.О., Барановська, О.В. (2021). Сільські території України у несприятливих умовах: підходи до делімітації, особливості розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки*, 15, 9–16. [Baranovskyi, M.O., Baranovska, O.V. (2021). Rural areas of Ukraine in unfavorable conditions: approaches to delimitation, features of development. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Geographical Sciences*, 15, 9–16 (In Ukrainian)]. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2021-15-1>.
3. Влах, М., Котик, Л. (2018). Теорія і методологія географічної науки: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 344. [Vlakh, M., Kotyk, L. (2018). *Theory and methodology of geographical science: textbook*. Lviv: LNU by I. Franko, 344 (In Ukrainian)].
4. Головне управління статистики у Львівській області: Статбанк (2022) [Main Department of Statistics in Lviv Region: Statbank. (2022) (In Ukrainian)]. URL: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr> (дата звернення: 25.06.2022).
5. Пилипенко, І.О., Мальчикова, Д.С. (2007). Методика суспільно-географічних досліджень.

джені (на матеріалах Херсонської області): навч. посібник. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 112. [Pylypenko, O.I., Malchykova, D.S. (2007). *Methods of socio-geographical research (on the materials of the Kherson region): textbook*. Kherson: Vyshemyrskiy V.S., 112 (In Ukrainian)].

6. Портал спроможності територіальних громад / За заг. ред. Остапенка П. / Проект «Підтримка належного врядування в місцевих громадах як складової реформи децентралізації» Координатора проектів ОБСЄ в Україні, Міністерство розвитку громад та територій України [The portal of the capacity of territorial communities / For general ed. Ostapenko P. / Project «Supporting proper governance in local communities as a component of decentralization reform» of the OSCE Project Coordinator in Ukraine, Ministry of Community and Territorial Development of Ukraine (In Ukrainian)]. URL: <https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html> (дата звернення: 15.02.2022).

7. Про добровільне об'єднання територіальних громад: закон України (2015). *Відомості Верховної Ради України*, 13. [On voluntary association of territorial communities: the law of Ukraine (2015). *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 13 (In Ukrainian)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>.

8. Про утворення та ліквідацію районів: постанова Верховної Ради України (2020). *Відомості*

Верховної Ради України, 33. [On the formation and liquidation of districts: the resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine (2020). *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 33 (In Ukrainian)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>.

9. Сегіда, К.Ю. (2013) Методичні основи аналізу розселення населення регіону. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, 18, 150–155. [Segida, K.Iu. (2013). Methodological fundamentals of analysis of settling apart of the region's population. *Problems of continuous geographical education and cartography*, 18, 150–155 (In Ukrainian)].

10. Скліарська, О. (2021). Реформа адміністративно-територіального устрою України в контексті впливу на статус і функції поселень. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: географія*, 1, 57–64. [Skliarska, O. (2021). Reform of the administrative-territorial structure of Ukraine in the context of the impact on the status and functions of settlements. *Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University by V. Hnatiuk. Series: Geography*, 1, 57–64 (In Ukrainian)]. DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.21.1.7>.

Стаття надійшла до редакції 14.11.2022.

The article was received 14 November 2022.